

2020/2134(INI)

14.1.2021

СТАНОВИЩЕ

на комисията по развитие

на вниманието на комисията по външни работи

относно последиците от изменението на климата върху правата на човека и ролята на защитниците на околната среда по този въпрос (2020/2134(INI))

Докладчик по становище: Мигел Урбан Креспо

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по развитие приканва водещата комисия по външни работи да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че през последните години защитниците на околната среда са подложени все по-често на убийства, отвличания, изтезания, насилие, основано на пола, заплахи, тормоз, сплашване, кампании за оклеветяване, инкриминиране, съдебен тормоз, принудително изселване и разселване;
 - Б. като има предвид, че инкриминирането на защитниците на околната среда е рутинна практика в много държави и че водените срещу тях със стратегическа цел дела по инициатива на публичните администрации отклоняват ресурси, енергия и фокус от работата на защитниците и ги насочват към преодоляване на продължителни и често неоснователни съдебни производства;
 - В. като има предвид, че икономическата криза, която се очаква в резултат от пандемията от COVID-19, може да подтикне държавите да отклонят средства от опазването на околната среда, за да стимулират краткосрочен икономически растеж, което ще доведе до засилено използване на насилие с цел общностите да бъдат принудени да напуснат земята си и за да се освободи пътят за нейната експлоатация;
1. подчертава, че развиващите се страни, включително малките островни развиващи се държави (МОПД), са изложени в най-голяма степен на изменението на климата и че местните защитници на правата на човека и защитници на околната среда, които често са членове на коренното население или на традиционни общности, трябва да се справят с множество форми на насилие, вариращи от психологически и физически заплахи до ограничения на тяхната свобода, съдебно преследване и дори убийства заради това, че защитават своята земя, наследство и околна среда от последиците от експлоатацията на природните ресурси; признава, че действията, предприемани от защитниците на околната среда, са от съществено значение, тъй като те търсят, разработват и разпространяват жизнеспособни решения и механизми за превенция, устойчивост и адаптиране към изменението на климата сред хората, живеещи в засегнатите територии;
 2. припомня, че продължаващото унищожаване и влошаване на биологичното разнообразие ще подкопаят упражняването на широк кръг от права на човека; изразява съжаление поради факта, че държавите изобщо не са постигнали целта за намаляване на степента на загуба на биологично разнообразие; припомня, че вредните последици от влошаването на екосистемите се поемат в непропорционална степен от бедните и понякога са основният фактор, причиняващ бедност и социални конфликти; отново изтъква задължението на държавите да се справят ефективно с факторите за загубата на биологично разнообразие, включително чрез системно включване на задълженията за опазване и устойчиво използване на ресурсите в по-широките политики за развитие; подчертава в по-широк контекст, че държавите имат задължение не само да осигуряват закрила на защитниците на околната среда, но и да защитават екосистемите, от които зависят правата на човека на толкова много хора;

3. подчертава, че населението в развиващите се страни е пряко зависимо от биологичното разнообразие за своята продоволствена, здравна и икономическа сигурност; изразява съжаление относно факта, че влошаването на биологичното разнообразие, причинено от изменението на климата, и произтичащата от това загуба на ресурси, увеличава уязвимостта на това население и засяга неблагоприятно неговите основни права и неговото достойнство;
4. подчертава факта, че развиващите се страни не могат да се справят сами с последиците от изменението на климата и че често са зависими от международна помощ във връзка с капацитета си за управление на кризи и способността си да се адаптират към последиците от изменението на климата и да ги предвиждат; във връзка с това припомня ангажимента, поет от държавите, подписали Парижките споразумения, за мобилизиране на най-малко 100 милиарда щатски долара годишно за предприемане на дейности за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него в развиващите се страни, за да се засили устойчивостта на засегнатите жители;
5. призовава Съюза и неговите държави членки да подкрепят на следващата сесия на Общото събрание на ООН признаването на световно равнище на правото на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда;
6. подчертава значението на ключовата роля на екологичните активисти за защитата на основните права и достойнството на хората, засегнати от последиците от изменението на климата; подчертава, че те са жизненоважни за открояването и защитата на нашите обществени блага, и по-специално наследството на коренното население и на местните общности;
7. отбелязва, че екологичните активисти често работят в опасна среда, в която се ширят въоръжени сблъсъци, прекомерна експлоатация и браконьерство, като влошаването на околната среда и изчерпването на ресурсите само засилват напрежението във връзка с тези явления;
8. изразява дълбоката си загриженост от нарастващото инкриминиране и преследване на екологични активисти в развиващите се страни, които стават жертва на нападения от страна на много извършители, като например въоръжени групи и милиции или частни лица, и на сплашване от страна на някои правителства и мултинационални дружества, които чрез инвестициите си в проекти, допринасящи за експлоатацията на природни, невъзобновяеми ресурси, причиняват на някои места обезлесяване, загуба на биологично разнообразие и нарушения на правата на човека, засягащи най-вече жените, местните общности и коренното население; в това отношение припомня, че коренното население играе жизненоважна роля за устойчивото управление на природните ресурси и за опазването на биологичното разнообразие; призовава ЕС да не предоставя финансиране на проекти, които биха могли да допринесат за принудителното изселване на коренното население от неговите родни места; препоръчва на държавите – членки на ЕС, които все още не са го направили, да ратифицират Конвенция 169 на Международната организация на труда (МОТ) относно коренното население и племенните народи; по-специално призовава ЕС и неговите държави партньори да признаят и защитят правата на коренното население на собственост по силата на обичая и на контрол върху неговите земи и

природни ресурси по смисъла на Декларацията на ООН за правата на коренното население и на Конвенция 169 на МОТ, и да спазват принципа на свободно, предварително и информирано съгласие, като се позволи регистрацията на колективна собственост върху земя; осъжда всякакви опити за дерегулация на защитата на околната среда и правата на човека в контекста на пандемията от COVID-19 и на други кризи; изразява загриженост относно положението на защитниците на околната среда и на лицата, сигнализиращи за нередности в тази област, в целия свят; призовава Комисията да подкрепи защитниците на околната среда в целия свят и да осигури план за действие срещу повишеното насилие, използвано за принудително прогонване на общности от земите им в контекста на пандемията от COVID-19;

9. подчертава, че макар нападения и заплахи да се случват навсякъде по света, специалният докладчик на ООН за положението на защитниците на правата на човека подчертава, че това е особено драматично в Латинска Америка и Азия, където някои международни инвеститори, дружества и местни правителства игнорират законните опасения на населението; отбелязва, че в много от случаите конфликтите и нарушенията се случват в контекста на икономическо неравенство и социално изключване; осъжда съдебното преследване и инкриминирането на екологични активисти в района на Амазонка, където се увеличават нападенията, убийствата и преследванията на екологични активисти; осъжда увеличавания брой нападения срещу екологични активисти в Хондурас и тяхното преследване, както и неотдавнашното убийство на екологични активисти от Гуапинол; отбелязва, че през последните три години са регистрирани 578 убийства на защитници на правата в областта на околната среда, на правата върху земята и на правата на коренното население; подчертава, че Филипините са постоянно на чело на списъка на държавите, в които е най-опасно за защитниците на правата в областта на околната среда; отново призовава Комисията, предвид сериозността на нарушенията на правата на човека в тази страна и липсата на съществено подобрене или на желание за сътрудничество от страна на органите на Филипините, да започне процедура, която може да доведе до временно оттегляне на преференции по Схемата от общи тарифни преференции Plus (GSP +);
10. призовава Комисията да гарантира независимостта на проучвания за оценка на въздействието преди сключването на споразумения за търговия и сътрудничество и преди изпълнението на проекти за развитие, със специален акцент върху измерването и предотвратяването на техните последици върху правата на местното население; настоява да бъде направена оценка на въздействието със значимото участие на гражданското общество и местните общности, и констатациите да бъдат надлежно вземани предвид в икономическите споразумения и в проектите за развитие; призовава Комисията да прави повторна оценка на изпълнението на проекти в случай на нарушения на правата на човека;
11. подчертава, че защитниците на околната среда в развиващите се страни играят жизненоважна роля за опазването на горите и екосистемите и че управляваните от коренното население земи имат по-ниски нива на обезлесяване и по-добри резултати при опазването им в сравнение със зоните за защита, които изключват коренното население;
12. изразява дълбока загриженост, че изменението на климата ще доведе до

унищожаване на обитаеми земи, засушаване на екосистемите и увеличаване на опустиняването в определени територии, особено в развиващите се страни; счита, че през следващите няколко години въздействието на изменението на климата ще принуди мнозина да се преместят, тъй като земята им вече няма да бъде обитаема, и ще създаде повече екологични мигранти от развиващите се и от развитите страни; подчертава, че за тази цел, както и за да се гарантира зачитане на правата и на достойнството на човека, трябва да се обмисли международно признаване на статут на екологичен бежанец; отбелязва във връзка с това, че Конвенцията за бежанците от 1951 г. не обхваща защитата на лицата, разселени по екологични причини; призовава за изясняване на обща терминология, както в международен план, така и в рамките на цяла Европа, по отношение на условията, приложими за хората, които се преместват в резултат на изменението на климата; обръща внимание в това отношение на знаменателното решение на Комитета на ООН по правата на човека по делото Teitiota срещу Нова Зеландия, с което се признава, че хората, бягащи от свързани с климата и природни бедствия, имат правомерно основание да търсят международна закрила съгласно Международния пакт за граждански и политически права; призовава Комисията и държавите членки да направят равносметка от това решение като стимул за изясняване на обща терминология на международно и европейско равнище относно условията за климатично обусловена миграция и да предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълна закрила в съответствие със законодателството на ЕС на разселените в резултат на изменението на климата лица, и да осигурят подходяща система за убежище, както и да създадат канали за безопасна и редовна миграция; призовава ЕС и неговите държави членки да разработят и приемат, като част от реформата на политиката на Съюза в областта на миграцията и убежището, подходящи мерки като схеми за мобилност, квалификация и преквалификация за работници от трети държави, идващи от страни, особено засегнати от неблагоприятните въздействия от изменението на климата; призовава за използването на визи по хуманитарни съображения и за временна защита на лица, разселени в резултат на внезапно възникнали бедствия, както и за дългосрочен прием на лица, идващи от страни, които стават или са станали необитаеми поради изменение на климата;

13. счита, че въвеждането на законодателство на ЕС относно обвързваща, хармонизирана и задължителна надлежната проверка на предприятията може да спомогне за подобряване на защитата на правата на човека и спазването на екологичните стандарти в борбата с безнаказаността и изменението на климата в развиващите се страни и да допринесе за изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и целите на Европейския зелен пакт; подчертава, че бъдещото законодателство следва да взема предвид специфичните потребности и права на жените и уязвимите групи, като децата и коренното население; призовава Комисията да продължи да работи за одобряване на обвързващия договор на ООН относно правата на човека, който да се прилага за транснационалните корпорации; във връзка с това приветства плана на Комисията да изготви законодателно предложение на тази тема, което да гарантира достъп до правосъдие за жертвите на нарушения на правата на човека и да осигурява механизми за правна защита и търсене на отговорност за засегнатите общности; подчертава важната роля на частния сектор и инвестициите в борбата срещу изменението на климата; подчертава доказаните ползи за дружествата от въвеждането на място на ефективни отговорни практики за бизнес поведение;

отново заявява, че споразуменията на ЕС за инвестиции и търговия следва да включват обвързващи и приложими разпоредби за справяне с изменението на климата, обезлесяването, загубата на биологично разнообразие и защитата на правата на коренното население и местните общности, чрез ефективен механизъм за мониторинг и прилагане; счита, че от гледна точка на развитието, прегледът на търговската политика на ЕС следва да преформулира, насърчи и укрепи защитата на околната среда и правата на човека; подчертава, че задълженията за надлежна проверка по отношение на социалните и екологичните права и правата на човека следва да се прилагат във всички нови търговски механизми, като споразуменията за свободна търговия, споразуменията за икономическо партньорство, общите схеми за преференции и инвестиционните споразумения;

14. припомня, че отрицателните последици от изменението на климата подкопават перспективите за развитие на съответната страна, задълбочават вече съществуващите неравенства, като неравнопоставеността между половете; подчертава, че въздействие на изменението на климата е по-голямо върху по-уязвимите хора, като жените и момичетата, и че 80% от хората, разселени заради изменението на климата, са жени; приветства ангажиментите, поети от заместник-председателя на Комисията Франс Тимерманс, за компенсиране на неравенствата между половете, утежнени от изменението на климата; настоятелно призовава Комисията да интегрира принципа на равенство между половете и на справедливост в областта на климата при изготвянето и прилагането на всички политики, оказващи въздействие върху положението на жените и момичетата, и да насърчава участието на жените от коренното население, защитниците на правата на жените и всички маргинализирани основани на пола общности съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата;
15. призовава Комисията да проверява внимателно дали инфраструктурните и енергийните проекти, финансирани чрез различните инструменти за сътрудничество за развитие и за външна политика, включително чрез Европейската инвестиционна банка, спазват и не застрашават правата на човека, целите за устойчиво развитие, целите на Парижкото споразумение за борба с изменението на климата или Европейския зелен пакт; подчертава, че дейностите, финансирани чрез финансови институции в областта на развитието без съгласието или пълноценни консултации с местните общности и маргинализирани групи, може да създадат заплахи за защитниците на правата на човека и на околната среда; призовава във връзка с това за внимателна оценка дали предложените проекти са били изработени при обсъждане с коренните общности и местното население, и дали са били включени техният опит и знания за местната екология, правата на човека и потребностите за развитие; подчертава, че редица екологични конфликти биха могли да се избегнат чрез провеждането на предварителна консултация с и активното участие на местните общности, коренното население и активистите в областта на околната среда; по-общо, припомня, че подходът, основан на права, следва да бъде приведен в действие и строго прилаган и зачитан във всички проекти, финансирани с официална помощ за развитие, особено по отношение на правата на пастирските общности и коренното население, което включва осигуряването на ефективни механизми за подаване на жалби и средства за правна защита, в съответствие с Препоръка на Комисията 2013/396/ЕС от 11 юни 2013 г., особено ако действията във връзка с климата, нарушават техните права; призовава Комисията и държавите членки да увеличат подкрепата за

развиващите се страни, за да се постигнат трайни решения за лицата, разселени по екологични причини, включително коренно население, пастирски общности и друго селско население, чийто традиционен поминък е разрушен от отрицателните последици от изменението на климата, както и за да се намери нов поминък, който е по-добре адаптиран към изменението на климата;

16. подчертава, че действията на активистите в областта на околната среда са изцяло в съответствие с целите за устойчиво развитие и че стремежът следва да бъде системното изпълнение на тези цели на местно, национално и международно равнище;
17. приканва Комисията да подобри рамката за защита на правозащитниците и активистите в областта на околната среда като им се даде възможност да бъдат по-добре осведомени за своите права и за защитните мерки, от които могат да се възползват, както и като се укрепи мрежата и се подобри свързаността между организациите, ангажирани с борбата срещу изменението на климата и загубата на биологично разнообразие в развиващите се страни и по целия свят; настоятелно призовава държавите да признаят също така, че защитниците на биологичното разнообразие, които допринасят за безопасно, чисто, здравословно и устойчиво развитие, са защитници на правата на човека; за тази цел призовава ЕС и държавите членки да проучат въпроса за предоставянето на юридическа правосубектност на природата, което ще засили правната защита на околната среда; призовава Комисията да обърне специално внимание на различните нужди от защита на жените правозащитници, като признае ролята им на мощни двигатели за промяна, особено за действия в областта на климата; във връзка с това подчертава необходимостта от подкрепа за изграждането на капацитет и за ролята на жените като възпитатели и поддръжници на промяната, както и от осигуряване на подходящо финансиране за тези организации; припомня колко често жени, които са общностни лидери и активисти в областта на околната среда, стават жертва на репресии и дори убийства, какъвто е случаят на смелите жени активисти, номинирани и подбрани за наградата „Сахаров“ на Европейския парламент за свобода на мисълта, а именно Мариел Франко от Бразилия, която беше убита през 2018 г., и Берта Касерес от Хондурас, която беше убита през 2016 г.; призовава Комисията да поиска ефективни разследвания и да бъдат изправени пред съда лицата, отговорни за убийствата на активисти в областта на околната среда; посочва разпоредбите на Споразумението от Ескасу относно международното право в областта на околната среда, по-специално във връзка с взаимозависимостта между околната среда и правата на човека и необходимостта от защита на активистите в областта на околната среда; насърчава Комисията и държавите членки да сключат подобни споразумения с други макрорегиони по цял свят;
18. призовава Комисията да предвид подходяща подкрепа за местните, регионалните и международните мрежи за защитници на околната среда, за да улесни тяхното сътрудничество и да им даде възможност да увеличат дейностите си и приноса си за защитата на природните екосистеми; насърчава мобилизирането на финансови ресурси за защитниците на околната среда, за да могат да инвестират в по-добро оборудване с цел по-ефикасно наблюдение на териториите, които са застрашени от изменението на климата, както и предоставянето на подкрепа за събирането на научни данни и най-добри практики, разработването на образователни програми в

сферата на околната среда с оглед на адаптирането към измененията на околната среда, и проекти за развитие с цел подобряване на условията на околната среда и качеството на живот; настоятелно призовава страните партньори да приемат мерки за ефективното ангажиране на коренното население в мерките за адаптиране към и смекчаване на изменението на климата и да предоставят за тази цел техническа и финансова помощ, която пряко достига до коренното население, за да се подкрепя самоуправлението, контролът и управлението на териториите;

19. призовава Европейския съюз да подкрепи регионалния подход в отговор на последиците от изменението на климата в развиващите се страни, за да предостави на децентрализираните местни органи, местни организации на гражданското общество и активисти в областта на околната среда по-голяма роля при справянето с екологичните, социалните и икономическите последици от изменението на климата;
20. призовава Съвета и Европейската служба за външна дейност да укрепят прилагането на своите насоки за оказване на подкрепа на защитниците на правата на човека, систематично да вземат предвид мерките за тяхната защита и в допълнение към реакцията при конкретни ситуации да разработят дългосрочна стратегия за възможно най-ефективна защита на защитниците на правата на човека;
21. настоятелно призовава Комисията да предостави подкрепа на държавите за въвеждането на механизми за защита и законодателство, което да съдържа определение за защитник на околната среда, да признае тяхната дейност и да гарантира тяхната защита;
22. счита, че Съветът и ЕСВД следва да представят годишен доклад пред Европейския парламент относно действията на ЕС в защита на правозащитниците;
23. изисква по-голяма финансова и политическа подкрепа за защитниците на екологичните права и систематично осъждане на репресиите срещу тях;
24. призовава ЕС, в съответствие с Резолюцията на Съвета на ООН по правата на човека 40/11 от 21 март 2019 г., да улеснява осведомеността и участието на обществеността при вземането на решения във връзка с околната среда, включително сред гражданското общество, жените, децата, младите хора, коренното население, селските и местните общности, не само в развиващите се страни, а и в световен мащаб;

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	14.1.2021
Резултат от окончателното гласуване	+: 12 -: 3 0: 8
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Norbert Neuser, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Barry Andrews

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

12	+
S&D	Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Jan-Christoph Oetjen
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Michèle Rivasi
The Left	Miguel Urbán Crespo

3	-
ECR	Ryszard Czarnecki
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok

8	0
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
ID	Dominique Bilde

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържали се“